

יעלילו עליו ע"י זה, אין לדון בו. וכן מוכיח בקצוה"ח (סי' א' סק"ב) דדנין דין אש ובור בזה"ז.

★★

בגמ': חסדא חסדא קנסא קא מנבית בבב'.

בשו"ת הרשב"א (ח"ז סי' תצא) הובא תשובה המיוחסת לרב נטרונאי גאון דכתב, 'הילכתא אין דנין דיני קנסות בבבל ולא בשאר ארצות, אבל אם תפס אין מוציאין מידו. וכך היה המעשה באחד שהפיל שנו של חברו, ובאו לדין לפני אדוננו לפני מר רב צדוק גאון ז"ל, ואמר אין לנו לקצוב דמי שן אלא חתך עליו לפייסו בדברים או בממון אם מעט ואם הרבה שלא ימצאו חובלים זה את זה בישראל ולמדו בתי דינין ולמדנו מהם וכן אנו דנין עכ"ל. וכן נמי כתב רב שר שלום גאון ז"ל ובאר על אשה שחבלה בבעלה והוא שחבל באשתו וכן אחרים שחבלו בה, יש לנדותם עד שיפייסו זה את זה בממון ויעשו פשרה ביניהם.

ו'אשה שחבלה בבעלה כמה מפייסתו, שכל מה שקנתה האשה קנה בעלה, ואם תאמר יקרע כתובתה, אסור לאדם לשהות עם אשתו בלא כתובה, אבל כל זמן שכתובתה יותר מעשרים וחמשה כספים יקרענה ויעמידנה על עשרים וחמשה עיקר כתובתה, שכיון שתפוסה בידו כתובת אשתו נעשה דינו כמי שתפס. ואמרו זכרונם לברכה, תפס אין מוציאין מידו. ואחרים שחבלו באשתו קשה עונשן יותר מבעל שחבל באשתו, שהבעל יש לו רשות עליה, וזה אין לו רשות עליה, ולפיכך בית דין מנדין אותו עד שיפייס אותה ואת בעלה, ואינו דומה חובל באשת איש לחובל בפנויה, לפיכך מן הדין מפייס אותה ואת בעלה.

★★

בגמ': אין מועד בבב'.

כתב הרשב"ץ בפירושו מגן אבות (ב, א), 'וזה התואר (רבי) היו מתארים בו לכל מי שנשמך מפי סמוך, איש מפי איש, עד משה רבינו עליו השלום, כי כשהיו סומכין אותו היו קורין אותו רבי, כמו שנזכר בראשון מסנהדרין ובפרק השוכר את הפועלים. וכן היו קורין לכל מי שנשמך בארץ ישראל, כי שם היתה סמיכה והיו יכולין לדון דיני קנסות כי היו מומחין ונקראים אלהים, שנאמר, אשר ירשיעון אלהים

ישלם. וחכמי בבל לא היו נקראים אלא רב לפי שלא היו סמוכין והיו קורין עצמן הדיוטות, כמו שאמרו בפרק המגרש, והא אנן הדיוטות אנן, ולא היו רשאים לדון דיני קנסות. ולזה אמרו **אין שור מועד בבב'**, וכן מזה הטעם אמרו אין תענית צבור בבבל, שבכל אלה צריך בית דין סמוכין, וכשהיו עולין לארץ ישראל היו סומכין אותם וקורין להם רבי. ולזה נמצא בתלמוד, רב זירא ורבי זירא, רב אמי ורב אסי, רבי אמי ורבי אסי, ורב ירמיה ורבי ירמיה, לפי שעלו מבבל ושם נסמכו.

ומה שנהגו בדורות הללו לקרוא לכל אדם "רבי", נפל זה המנהג מהמקומות שיש בהם קראין, כדי שלא יטעו לומר זה האיש הוא מהקראין, כי הם אינם נוהגים בשם זה וקורין למי שאינו מהם, רבן'.

דף פ"ה ע"א

בגמ': וכי תימא חבורה לרבי למה לי - לדמים יתרים. וברש"י (ד"ה לדמים יתרים וכו') בסו"ד: קמ"ל דמשלם תרוייהו.

ובתוס' (ד"ה לדמים וכו') הביאו מרש"י: דמשלם תרוייהו, צער במקום נזק וכו' ע"כ. ובצד יש הג"ה: אין זה לשון הקונטרס ועיין רש"א ע"כ, ובמהרש"א כאן העיר דברש"י לא כתב כן, אכן לנכון העיר חכ"א בקובץ קול תורה - ירושלים (שנה י"ג ח"ו ו' ע' יח) דהנה ברש"י שלפנינו, עם חתימת דבור זה דרש"י המתחיל בתיבות: 'לדמים יתרים', ומסתיים לפי הגירסא שבידנו בתיבות: 'דמשלם תרוייהו' - מתחיל מיד בהפרדת שתי נקודות מאונכות לפניו, דבור חדש בזה"ל:

'צער במקום נזק. היכא דקטע את ידו ונתן לו דמיה'.

כאמור דבור זה דרש"י חדש הוא, נפרד לגמרי מהקודם לו, מוסב כשלעצמו על מובאת הש"ס לדמתני' ('אומדין כמה אדם כיוצא בזה רוצה ליטול'), ואאיבעיא דבעי עלה: 'צער במקום נזק היכי שיימינן?', שד"ה זה דרש"י אינו אלא הובאה מילולית הימנה.

אכן כ"ז, כאמור, לפי הגירסא שבידינו, אולם 'כפי הנראה ולפי כל הנתונים לא כן היתה הגירסא בספרים שלפני בעלי התוס', שבהם לא נפרד האי: 'צער במקום נזק' מהקודם, כ"א בא מכורך יחד עמו בדבור אחד (ד"ה לדמים יתרים),